

RECURSOS PER TREBALLAR LES MIGRACIONS HUMANES

DE LA BIBLIOTECA DEL FONS PITIÚS...

CONTES

- **El nen nou i diferent** / Enric Larreula i Lluís Filella. Barcelona: Cruïlla, 2004.

Un dia arriba al petit poblat de Nuagumbé un nen nou, en Joan. Els nens i nens de l'escola se sorprenen molt en veure'l, perquè és diferent d'ells i força estrany. Però la mestra els fa veure que tots som diferents els uns dels altres.

- **La granota i el foraster** / Max Velthuijs. Barcelona: Cruïlla, 2005.

Un dia un foraster es va instal·lar al bosc i els animals que hi vivien no acceptaven la seva presència allí. Només volien que se n'anés de seguida, perquè era de fora i diferent. Però les coses varen canviar quan el varen conèixer.

- **A la garjola!** / Henri Meunier i Nathalie Choux. Barcelona: Takatuka, 2011.

Una reflexió divertida sobre una tragèdia quotidiana: l'expulsió d'immigrants.

- **Els color de casa** / Mary Hoffman i Karin Littlewood. Barcelona: Intermón Oxfam, 2003.

En Hassan tot ho veu de color gris i marró des que viu en un altre país, on fa fred i plou, i on tothom parla una llengua que no entén. A l'escola, pinta un quadre amb els brillants colors del seu país, Somàlia, però també hi fa les cruels pinzellades vermelles i negres de la guerra, de la qual fugí amb tota la seva família. Després de viure en un camp de refugiats, arriben a Europa, on al cap d'un temps, en Hassan comença a sentir-se a gust i a descobrir al seu voltant els colors del nou país que l'acull.

- **El color de la arena** / Elena O'Callaghan i María Jesús Santos. Saragossa: Edelvives, 2005.

Conte per apropar-se a la realitat dels refugiats sahrauís i al sentiment d'un nen que enyora el seu país, que ni tan sols ha pogut conèixer.

- **El dia que la Saïda va arribar** / Susana Gómez i Sonja Wimmer. Barcelona: Takatuka, 2012.

El dia que la Saïda va arribar em va semblar que havia perdut totes les paraules. El pare em va explicar que, segurament, no les havia perdudes, sinó que eren diferents de les d'aquí. De manera que em vaig assabentar que el país de la Saïda es parlava un idioma diferent del nostre.

- **Lluny del meu país** / Pascale Francotte. Barcelona: La Galera, 2008.

Una nena africana enyora el seu pare, que ha hagut de marxar del país. A més, la violència inunda els carrers. Entre la separació familiar i l'horror de la guerra, comença a perdre l'esperança de recuperar la felicitat. Al final, sorgeix l'oportunitat de reunir-se amb el pare i deixar enrere el conflicte bèl·lic, però també la família, els amics, la casa... Una experiència corpredora de la guerra i de l'exili, vista amb els ulls innocents d'una nena.

- **On viuré** / Rosemary McCartney. Barcelona: Joventut, 2017.

Tots els nens necessiten una casa, un lloc segur per poder ser feliços, menjar amb la seva família, jugar amb les seves joguines, i anar-se'n al llit a dormir sense tenir por. Però molts nens de tot el món han hagut d'abandonar les seves cases perquè ja no són segures. Per culpa de les guerres i els conflictes armats, ells i les seves famílies s'han convertit en refugiats.

- **Podries** / Joana Raspall i Ignasi Blanc. Barcelona: Takatuka, 2017.

El color de la pell, la llengua, el menjar, la roba, els jocs... tot podria ser diferent si haguéssim nascut en un altre lloc. Algunes coses podrien ser millors, altres pitjors, però sabem del cert que tots som éssers humans amb sentiments comuns i necessitats comunes, i que ningú no se salva de possibles desgràcies. És per aquesta raó que la solidaritat amb qui pateix la desgràcia, en qualsevol de les seves formes, hauria de ser el primer imperatiu de tothom. Aquesta senzilla reflexió sobre la condició humana en forma de poema, dirigida a petits i a grans, és un homenatge emotiu a totes les persones que han hagut d'abandonar involuntàriament casa seva.

- **Com vaig curar el pare de la seva por als nouvinguts** / Rafik Schami i Ole Könnecke. Barcelona: RqueR, 2005.

El pare és alt i fort i valent. Fins i tot sap fer màgia. Que rar, però!, els forasters li fan por, en especial si són de color. La filla se n'ha adonat i, com que ella no els té ni una mica de por i, per adobar-ho, la seva millor amiga és una nena africana, decideix de guarir-lo. I se li acut un bon enginy per aconseguir-ho.

- **Jafta** / Hugh Lewin. Barcelona: Intermón, 1998.

Un nen africà, descobreix el món al costat de la seua mare, mentre rememora l'absència del seu pare.

- **L'illa** / Armin Greder. Salamanca: Lóquez, 2015.

Metàfora del racisme de la societat. Els habitants d'una illa troben un home, diferent a ells, a la platja. Decideixen acollir-lo, però se'n penedeixen. Finalment, el tornen al mar i prenen la decisió de tancar l'illa de l'exterior mitjançant unes torres de protecció.

- **El viatge** / Francesca Sanna. Madrid: Impedimenta, 2016.

Relat en primera persona del tortuós periple que emprendreà una família per escapar dels horrors de la guerra i poder formar una nova llar.

- **Començar** / Paula Carballeira i Sonja Danowski. Barcelona: Kalandraka, 2012.

Ens trasllada al moment en què ha acabat una guerra, i una família, al costat d'altres supervivents, viatgen entre vidres i cendres refent les seves vides. El conte demostra com en poques paraules es pot parlar de moltes coses: la protecció dels fills, donar la volta a una situació lamentable per trobar allò positiu, la por, la gana, formar part d'un grup humà i celebrar el fet d'estar vius.

PER AMPLIAR CONEIXEMENTS DEL PROFESSORAT

LLIBRES D'ASSAIG

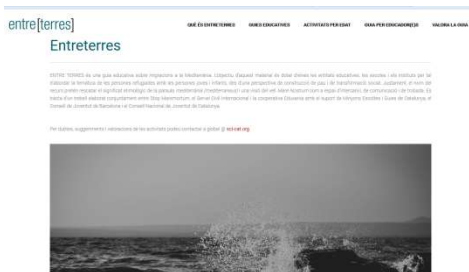
- ✓ ***Y vendrán...: las migraciones en tiempos hostiles*** / Sami Nair. Barcelona: Bronce, 2006.
- ✓ ***Refugiados: frente a la catástrofe humanitaria, una solución real*** / Sami Nair. Barcelona: Crítica, 2016.
- ✓ ***Inmigrantes en nuestro espejo: inmigración y discurso periodístico en la prensa española*** / Mary Nash. Barcelona: Icaria, 2005.
- ✓ ***Emigrar no és cap ganga: mites i realitats*** / Peter Stalker. Barcelona: Intermón Oxfam, 2004.
- ✓ ***Trencant fronteres, una visió positiva de la immigració*** / Francesc Mas. Barcelona: Intermón, 2001.
- ✓ ***El racismo y la xenofobia: excluir al diferente*** / José María Perceval. Madrid: Cátedra, 2013.
- ✓ ***Combatir la islamofobia: una guía antirracista*** / David Karvala (ed.). Barcelona: Icaria, 2016.
- ✓ ***Ètica per una convivència*** / Mohammed Chaib. Barcelona: L'Esfera dels Llibres, 2006.

DOCUMENTALS I PEL·LICULES

- ✓ ***Murs*** / Santiago Torres i Ricard Belis. 2004.
- ✓ ***Pobladores*** / Manuel García. 2006.
- ✓ ***Wandiyà*** / Germán Reyes. 2006.
- ✓ ***Balseros*** / Carles Bosch i Josep Maria Domènech. 2002.
- ✓ ***Las cartas de Alou*** / Motxo Armendáriz. 1990.
- ✓ ***Dheepan*** / Jacques Audiard. 2015.
- ✓ ***Terraferma*** / Emanuele Crialesi. 2011.
- ✓ ***Las uvas de la ira*** / John Ford. 1940.
- ✓ ***Un franco, 14 pesetas*** / Carlos Iglesias. 2005.
- ✓ ***La jaula de oro*** / Diego Quemada-Díez. 2013
- ✓ ***Lejos*** / André Téchiné. 2000.
- ✓ ***Una vida mejor*** / Chirs Weitz. 2012.
- ✓ ***In this world*** / Michael Winterbottom. 2004.

D'INTERNET

PER AL TREBALL A L'AULA

- **Entre Terres: guia educativa sobre migracions a la Mediterrània.**

L'objectiu d'aquest material és dotar d'eines les entitats educatives, les escoles i els instituts per tal d'abordar la temàtica de les persones refugiades amb les persones joves i infants, des d'una perspectiva de construcció de pau i de transformació social. Justament, el nom del recurs pretén rescatar el significat etimològic de la paraula *mediterrània* (*mediterraneus*) i una visió del vell *Mare Nostrum* com a espai d'intercanvi, de comunicació i de trobada. Es tracta d'un treball elaborat conjuntament entre Stop Maremortum, el Servei Civil Internacional i la cooperativa Eduxarxa amb el suport de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, el Consell de Joventut de Barcelona i el Consell Nacional de Joventut de Catalunya.

<http://entreterres.org/>

- **Maleta Pedagògica: El dret d'asil i les persones refugiades**

És un recull d'eines i recursos pedagògics per a diferents etapes educatives, per a combatre els principals rumors i estereotips envers la població refugiada i contribuir a afavorir la inclusió d'aquets col·lectiu a la nostra societat.

<http://escolesrefugi.com/>

- **Unitat didàctica La petita Carlota**

Recurs que permet parlar amb els infants sobre l'exili i el que representa la fugida per a les persones refugiades. Està formada per un conte i un quadern d'activitats que us podeu descarregar aquí:

<https://eacnur.org/es/como-ayudar/participacion-solidaria/recursos-educativos/unidad-didactica-para-primaria-la-pequena-carlota>

- També trobareu el conte en format de vídeo aquí:

<https://www.youtube.com/watch?v=D2UgQXiVRAG>

- **Vídeo 30 de desembre**

Pel·lícula breu de dibuixos animats que permet aproximar l'alumnat a aquesta temàtica de manera molt entenedora. El podeu demanar en préstec al Fons Pitiús o mirar-lo a Internet a:

<http://www.kaidara.org/ca/video-30-de-diciembre>

Shakira: una vida en moviment – Caceres del tesoro

Caceres del tesoro amb diferents respostes entrant apareixent dibuixats en el mapa recorreguts de les últimes generacions d'aquesta família. Aquesta informació gràfica es mantindrà en la pantalla durant el debat, com a material gràfic de suport a la reflexió de l'alumnat.

Finalitzada la recerca, es planteja una pregunta final que ha de servir com a punt de partida per a un debat entre l'alumnat sobre el significat del terme "migració". Ha de ser la d'aquesta temàtica i les seves connotacions en la comunicació interpersonal.

Caceres del tesoro

Proposta de treball

El debat **Clarificar final** **Les fonts d'informació** **Connexió amb les àrees curriculars**

Es pretén que sigui un debat vivencial, que aporti els sentiments de rebuig o admiració extrema que pot provocar el personatge en una part de l'argument, per tal que emergin valors i actituds presents en el grup en relació a la immigració i es pugui treballar en la reflexió sobre aquesta.

Aquesta implicació emocional evident també ofereix una oportunitat per treballar les diferents habilitats relacionades amb la intenció i la

➤ **Shakira: una vida en moviment**

Proposta de treball a partir de la vida i de les migracions de la família d'una persona molt coneguda per l'alumnat:

<http://portalpaula.org/ca/propuestas-para-el-aula/shakira-una-vida-en-movimiento/>

Les migracions humanes

Revista Jovenil Interdisciplinària

Secció I Migració de una activitat normal	Secció II Els fluxos migratoris
Secció III Diferents tipus d'immigració	Secció IV Causes de les migracions
Secció V El futur dels migrants	Secció VI Vivir en l'oblit?

Activitat d'autorevaluació:
 Tria algun dels articles dels conceptes que apareixen en els articles.
 Classifica dels continguts i envia el resultat per a imprimir.
 Publica dels articles agrupats segons les grans connotacions de l'ESO.
 Parla amb les entitats col·laboradores.
 Publica de les persones i les institucions que han fet possible la creació i la difusió d'aquesta revista.

➤ **Les migracions humanes**

Informació i activitats per treballar aquesta temàtica des de diferents àrees (matemàtiques, medi...):

www.xtec.cat/escola/migracions

Itineraris de vida

Proposta adreçada a cicle superior de primària i orientada a entendre, des de la proximitat de l'alumnat, que les migracions no són un fenomen nou, sinó que els desplaçaments de persones s'han produït al llarg de la història amb diferents itineraris vinculats a situacions i necessitats concretes.

Sovint s'identifica immigració amb persones que tenen determinades característiques personals durant un significatiu itinerari i preparen a la paraula i els gestos col·lectius sempre, fet que, sense dubte, no afavoreix la cohesió.

Proposta de treball

Objectiu	Descripció de l'activitat	Procedi	Temperització	Connexió amb les àrees curriculars	Avaluació
Visualitzar diferents moviments migratoris que ens permetin treballar un significatiu ampli del terme migració.					
Començar un sentiment d'identitat compartida que afavoreixi la comunicació i la solidarietat.					

➤ **Itineraris de vida**

Proposta que està adreçada als darrers cursos de primària, però que es pot adaptar. Està orientada a entendre, des de la proximitat de l'alumnat, que les migracions no són un fenomen nou, sinó que els desplaçaments de persones s'han produït al llarg de la història amb diferents itineraris vinculats a situacions i necessitats concretes.

<http://portalpaula.org/ca/propuestas-para-el-aula/itinerarios-de-vida/>

Jo em dic Brisa, i tu?
Itinerari sobre refugi i asil per a l'educació primària i en el lleure.

Comitè Català de l'ACNUR
Tel: 93 261 29 20
catalunya@acnur.org
www.acnur.org

Descarrega l'el Recurs: Educació primària

Itinerari sobre refugi i asil a l'educació primària

Recurs educatiu creat conjuntament pel Comitè Català de l'ACNUR i el Grup de Recerca Mossa de la Universitat Autònoma de Barcelona que es dirigeix a nens i nenes entre 6 i 12 anys.

OBJECTIU
Promoure el coneixement dels béstems del refugi i asil entre els infants, les seves famílies i la comunitat educativa de l'educació primària i fomentar la comprensió i el respecte pels Drets Humans.

CONTINGUT
El recurs està estructurat a partir d'un relat il·lustrat que planteja diferents activitats que s'articulen en sis quaderns de treball amb especificacions per a cada cicle educatiu de primària i un quadern d'eines per al professorat, que compleix amb una sèrie de materials bàsics i addicionals per impulsar tot el centre escolar i les famílies.

VERSIONS
El recurs es pot obtenir en dues versions:

➤ **Jo em dic Brisa, i tu?**

Recurs educatiu creat pel Comitè Català de l'ACNUR i el Grup de Recerca Mossa de la Universitat Autònoma de Barcelona que es dirigeix a nens i nenes entre 6 i 12 anys. Té com objectiu promoure el coneixement dels fenòmens del refugi i asil entre els infants i fomentar la comprensió i el respecte pels Drets Humans. El recurs està estructurat a partir d'un relat il·lustrat que planteja diferents activitats que s'articulen en sis quaderns de treball amb especificacions per a cada cicle educatiu de primària i un quadern d'eines per al professorat.

primària i un quadern d'eines per al professorat.

Aquí es pot sol·licitar aquest recurs, només s'ha d'omplir un petit formulari per poder-ho descarregar:

<http://www.joemdicbrisa.org/ca/primaria>

CANÇONS

- Aquestes cançons permeten treballar la temàtica de les migracions a través de la música.

Espaldas mojadas - Tam-tam Go (<https://www.youtube.com/watch?v=f-rzq2PDcrc>)

El emigrante - Celtas Cortos (https://www.youtube.com/watch?v=G6_NBqtunYQ)

Africanos en Madrid - Amistades Peligrosas (<https://www.youtube.com/watch?v=mTrh0HjBf48>)

Clandestino - Manu Chao (<https://www.youtube.com/watch?v=I0PjuPu78rQ>)

Papeles mojados - Chambao (<https://www.youtube.com/watch?v=Oj8aNctTHW4>)

Fíjate bien - Juanes (<https://www.youtube.com/watch?v=vzrWvuGhFSc>)

No me hables de color - Gara Guerra (<https://www.youtube.com/watch?v=HGyCnoHQkU8>)

Para que tú no llores así - Antonio Carmona i Alejandro Sanz
(<https://www.youtube.com/watch?v=VH66acLpd3k>)

Un beso y una flor - Nino Bravo (<https://www.youtube.com/watch?v=Q3UqusEWGeo>)

➤ Cançons d'exili i migració

Magnífic bloc que presenta cançons interpretades per grups i artistes d'arreu del món. Totes tenen informació de l'artista, de la cançó i inclou el vídeo i la lletra original i traduïda al català.

<https://veusmigrants.wordpress.com/author/veusmigrants/>

PER AMPLIAR CONEIXEMENTS DEL PROFESSORAT

➤ Pàgina de la Comisión Española de Ayuda al Refugiado CEAR.

A més d'informació sobre l'organització, inclou notícies d'actualitat sobre la situació de les persones refugiades i recursos didàctics per treballar amb l'alumnat.

<https://www.cear.es/>

➤ Pàgina d'ACNUR ESPAÑA, Agència de l'ONU per als Refugiats.

<http://acnur.es/>

➤ **Pàgina de SOS Racisme**, entitat que treballa per la igualtat de drets de tota la ciutadania.
<http://www.sosracisme.org/>

I a més... recursos per treballar a l'aula l'educació transformadora i per a la ciutadania global

➤ **Recursos per a una educació transformadora:** <http://www.lafede.cat/recursos-educatius/?cat=11>

El **Centre de Recursos per a una educació transformadora** és una eina adreçada a ONG, professorat, escoles, universitats, educadores i educadors socials, associacions de lleure infantil i juvenil, administracions públiques, mitjans de comunicació i totes les persones interessades en l'educació transformadora. Pretén posar a l'abast recursos d'educació en l'àmbit de la pau, els drets humans i el desenvolupament.

amb la humanitat i el planeta.

➤ **Red de educadores y educadoras para una ciudadanía global:** www.ciudadaniaglobal.org

Xarxa formada per un col·lectiu divers d'educadors i educadores, que pertanyen a diferents comunitats autònomes de tot el territori espanyol, que aposten per una escola compromesa amb la construcció d'una ciutadania global responsable

➤ **EduAlter:** www.edualter.org

Xarxa de recursos sobre educació per la pau, el desenvolupament i la interculturalitat.

➤ **Portal PAULA:** www.portalpaula.org

Espai de suport de la Fundació Solidaritat UB a la tasca educativa de mestres i professorat des de la mirada de la cultura de pau. És un suport per a la integració de l'educació per a la ciutadania global al currículum.

➤ **Connectant Mons:** www.conectandomundos.org/ca

Connectant mons és una proposta educativa d'Oxfam Intermón que combina l'activitat a l'aula amb el treball col·laboratiu *online* i en la qual participen més de 16.000 alumnes de diferents països.

➤ **Kaidara:** www.kaidara.org/ca

Recull d'experiències i recursos educatius d'Oxfam Intermón per a una ciutadania global.

➤ **Recull de recursos educatius:**
https://fonsmenorqui.org/sensibilitzacio/index.php?idCat=3&id_pagina=28

El **Fons Menorquí** de Cooperació ha creat un banc de recursos educatius que facilita el treball dels continguts de l'Educació per al Desenvolupament a l'aula. Inclou propostes educatives per a les etapes d'infantil, primària i secundària, així com material per al professorat.